

1. søndag i fasten

Tid og sted: Jerlev kl. 9 og Ødsted kl. 10.30, d. 5. marts 2017

Salmevalg

410: Som tørstige hjort monne skrige

496: Af dybsens nød

213,1-9: I kvæld blev der banket

213,10-20: I kvæld blev der banket

336: Vor Gud han er så fast en borg

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Så blev Jesus af Ånden ført ud i ørkenen for at fristes af Djævelen. Og da han havde fastet i fyrre dage og fyrre nætter, led han til sidst sult. Og fristeren kom og sagde til ham: ”Hvis du er Guds søn, så sig, at stenene her skal blive til brød.” Men han svarede: ”Der står skrevet: ’Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.’ ” Da tog Djævelen ham med til den hellige by, stillede ham på templets tinde og sagde til ham: ”Hvis du er Guds søn, så styrtdig ned. For der står skrevet:

’Han vil give sine engle befaling,

og de skal bære dig på hænder,
så du ikke støder din fod på nogen sten.’ ”

Jesus sagde til ham: ”Der står også skrevet: ’Du må ikke udæske Herren din Gud.’ ” Igen tog Djævelen ham med sig, denne gang til et meget højt bjerg, og viste ham alle verdens riger og deres herlighed og sagde til ham: ”Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.” Da svarede Jesus ham: ”Vig bort, Satan! For der står skrevet: ’Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene.’ ” Da forlod Djævelen ham, og se, der kom engle og sørgede for ham.

Prædiken

Vi er dødelige. Vi går døden i møde, og ingen dør for den anden, men enhver må kæmpe sin egen kamp med døden. Kampen ville være ligetil, hvis døden ikke var andet end en slutning. Som for dyrene. Men døden er meget mere end en slutning, uanset om vi tror på et evigt liv eller ej. H.C. Andersen skrev et digt om døden:

Du stærke død, din tavshed vækker gru;

Dit spor er jo kun kirkegårdens grave.
Skal tankens Jakobs-stige gå itu?
Står jeg kun op som græs i dødens have?

Vor største lidelse tit ej verdens ser!
Du, som var ene, lige til det sidste,
i verden meget trykker hjertet mere,
end jorden som de kaster på din kiste.

Dødens tavshed er uvished. Hvad sker der, når jeg dør? Det spørgsmål fylder lige meget for den, der skal dø, som for dem, der efterlades. Men der er andre spørgsmål, der fylder lige så meget, måske mere, end den umiddelbare forandring, døden medfører. Det er spørgsmålet: gjorde jeg det godt nok? Læg for alt i verden mærke til, at det er det samme spørgsmål den døende og dem, der skal efterlades, stiller. Gjorde jeg det godt nok? Vi kæmper med døden, uanset om vi står lige over for den, og ved, at det er et spørgsmål om uger, dage, timer eller minutter før den indtræffer, eller om vi føler os på toppen og tror, at

der er lang tid til. Gjorde jeg det godt nok? Besøgte jeg min mor, min bedstefar, min kone, da de havde brug for det? Tog jeg mig tid til mine børn, da de var små og havde brug for mig? For om lidt er det for sent. Ja, det er allerede for sent, når vi stiller det spørgsmål. Og sådan kommer kærligheden ofte for sent. Der er meget i livet, der trykker os mere end den jord, vi kaster på kisten: ensomhed, lidelser, angst, savn. Og alt det, der trykker, er et udtryk for vores kamp med døden – eller kamp med livet, om I vil – det er to sider af samme sag. Og ansvaret er altid vores eget. Eller tror vi, at vi altid kan skyde skylden på fristeren? Som om det kunne være nogen kvindes skyld, når en mand voldtager hende? Eller arbejdets skyld, at jeg ikke har tid til mine børn? Eller naboens skyld, at jeg ikke bryder mig om ham? Eller kvindens skyld, at Adam spiste af frugten? Eller slangens skyld, at Eva spiste af frugten? Vi kæmper med livet og vi kæmper med døden. Og vi kæmper med fristelsen til at ville selv – uden at tage ansvaret, når det går galt.

Og det var nok de tanker, der plagede Eva i helvede: slangen sagde, at vi kunne magte livet uden Gud. Slangen sagde, at Gud blot ville bestemme selv, og når vi spiste af træet, ville vi blive som Gud. Og Eva troede, at det var godt. Men...

Men det var ikke godt. For da hun havde spist, forstod hun, hvad hun havde gjort. Hun vendte både Gud og Adam ryggen, for hun mente, hun kunne klare sig selv; at hun kunne magte livet alene. Men konsekvenserne havde hun ikke regnet med. Hun så kun magten.

Vi sang første del af ”I kvæld blev der banket på helvedes port” inden prædikenen. Jesus er rejst til helvede, til dødsriget, midt i langfredagssorgen for at kæmpe med døden selv. Og alle fangerne rejser sig, da han træder ind; og bøjer sig derpå dybt for frelseren. Og han råber: ”Adam, hvor er du?” – det kommer efter prædikenen – ligesom han råbte i Edens have, da Adam og Eva havde spist af frugten: ”Adam, hvor er du?”; og de skjulte sig for Gud: ”Jeg hørte dig i haven og blev bange, fordi jeg er nøgen, og så gemte jeg mig,” sagde Adam. Og

konsekvensen blev, at de skulle kæmpe med døden, og de skulle kæmpe med livet. Den opdagelse går op for hvert eneste menneske på et tidspunkt. Vi springer ud i livet, og vi falder, når vi tror, vi kan selv. Og så opdager vi, at vi er dødelige. Vi går døden i møde, og ingen dør for den anden, men enhver må kæmpe sin egen kamp med døden.

At kæmpe med døden er at tage ansvar, og dermed ikke overlade ansvaret til vores forældre til samfundet, eller endnu værre, til skæbnen. For med magt følger ansvar, og hvis vi ikke forstår det, så peger vi på fristeren i stedet for på os selv.

Sidste søndag, Fastelavnssøndag, hørte vi, at Jesus blev døbt. Og da han var blevet døbt, blev han, som vi hørte lige inden prædikenen, ført af Ånden ud i ørkenen *for at fristes af djævelen*. Fyrre dage fastede Jesus i ørkenen og drak kun vand. Fyrre dage i det tørre, sandede ørkenlandskab. Kroppen var indtørret. Det varme sand brændte under fødderne om dagen, trængte ind i øjenkrogen, ind i øret og ind under tøjet. Om natten var der koldt, og der var ingen steder at søge ly for vinden.

Efter fyrre dage uden fast føde, fortælles det, at Jesus til sidst led sult. Det var ikke den sædvanlige sult, mange af os får sidst på eftermiddagen, hvor maven knurrer og det føles som om, der er et stort hul midt i kroppen. Nej, sulten efter fyrre dage er en helt anden. Kroppens fedtreserver er næsten opbrugt. Snart begynder kroppen at tære på organerne, og når det sker, er der ikke lang tid tilbage at leve i. Jesus så døden i øjnene. Brød var det, han længtes allermost efter. Brød var liv. Brød var at undslippe den nagende sult, den udmattende sult.

Og så kommer Djævelen og siger: ”Hvis du er Guds søn, så sig at stenene her skal blive til brød.” Den fristelse er betydningsmættet.

Sulten driver os til at tænke, at brød må være det vigtigste. Findes der nogen handling, der ikke kan retfærdiggøres af sulten? Trumfer sulten ikke enhver moralsk besindelse over for andre mennesker, over for dyrene og over for naturen? Og Jesus skal ikke en gang slå ihjel for at skaffe sig selv føde. Han skal blot forvandle nogle sten. Tilfældige

sten i ørkenen. Ingen vil nogen sinde lægge mærke til, at stenene er forsvundet.

Men Djævelen henviser til, at Jesus har en særlig magt: ”Hvis du er Guds søn!” For det drejer sig om magt, og fristeren er ikke en ukendt dæmon. Fristelsen er den magt, Jesus allerede besidder; den magt, han fik af Gud, da Gud ved dåben sagde: ”Det er min elskede søn.” ”Jeg vil give dig hele verden, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig,” siger Djævelen. Fristelsen er, at Jesus skal bruge sin magt til at være den Gud, vi mennesker ønsker, han skal være: en stærk konge og ikke en elskende vatpik, der hænger slap og livløs på korset. Jesus var fristet. Hele livet. Lige ind til det sidste, da disciplene bad ham om at frelse sig selv og flygte fra Jerusalem; eller da de forbipasserende hånede ham, mens han hang på korset: ”Du, som bryder templet ned og rejser det igen på tre dage, frels dig selv, hvis du er Guds søn, og stig ned fra korset.”

Og pointen er, at han kunne frelse sig selv. For det er fristelse. Fristelse er det opnåelige. Naturligvis ikke alt opnåeligt. Men kun det opnåelige kan friste. Og det

betyder, at det er noget *inde i os selv*, vi fristes af: sulten, begæret, magten. Den største fristelse er dog at ville blive Gud. Det er at besidde den magt, der kan fastlægge altings orden. Det er ønsket om at kunne bøje virkeligheden efter ens egen vilje. Og så siger I måske, at det ikke er opnåeligt. Og det er korrekt; det er ikke opnåeligt. Men vi bilder os ind, at det er opnåeligt. Men den nåderige tid og frelsens dag består i at indse, at vi er begrænsede; - og at begrænsningerne giver os uendelige muligheder for livsudfoldelse.

Jesus var også fristet af noget inde i sig selv. Han var fristet af det guddommelige. Magten til at lave brød af sten, magten til at gå usårlig gennem verden – og ikke støde foden mod nogen sten, når han styrter sig ned fra klippen, magten til at underlægge sig verden. Han var fristet af det guddommelige i sig selv til at aflægge sin menneskelighed. Han var, med andre ord, fristet af sin *udødelighed*.

Men som bekendt døde han. Han gik ind i dødeligheden. Han tog vores skæbne på sig. Og vi er dødelige. Vi går døden i møde, og ingen dør for den anden, men enhver må

kæmpe sin egen kamp med døden. Vi kæmper den af nødvendighed; Jesus Kristus kæmpede den frivilligt, fordi han frivilligt tog sin menneskelighed på sig. Han lod sig ikke friste til at aflægge sin menneskelighed og dermed opretholde den uendelige afstand mellem Gud og mennesker. Han fulgte i stedet kærlighedens bestemmelse og gik forsoningens vej. Og han var lydig over for den vej, som der står i Filiperbrevet, *indtil døden på korset*.

Og derfor kan vi synge om de dødes opstandelse om lidt; for nok må vi kæmpe med døden, men Kristus var lydig over for sin menneskelighed og sit kærlighedskald; og se, nu er det den nåderige tid, se! nu er det frelsens dag! Guds søn har gæstet Helvede. Og nu, i dag, følger vi ham til det ny Jerusalem, til en glædelig opstandelse og et evigt liv. Amen.